

ביאורים

אחד מהאיסורים המופיעים בתורה הוא האיסור ללכת בחוקות הגויים. הסיבה לאיסור זה נעוצה במהות ההבדל בין ישראל לעמים. עם ישראל שונה משאר האומות בכך שקיבל תורה מסיני המשפיעה על דרכי החשיבה והידיעות האלוהיות שלו. התורה מלמדת אותנו חוקים ומשפטים שלא נמצאים בשום מקום אחר, וכן היא מגביהה את מחשבתנו ואת סדרי חיינו באמונה עמוקה ורחבה ובמעשים מיוחדים. מתוך כך נוצר פער גדול בין ידיעתנו ואורח מחשבתנו לבין אלו של האומות שלא זכו לקבל את השפע האלוהי הזה.

אסור לנו לתת להבדל הזה להטשטש ולהמחק, ועלינו לעשות ככל שביכולתנו על מנת שלא נגיע למצב כזה. הדרך לשמר את המצב הבריא של ההבדלה המהותית בין ישראל לשאר האומות היא, בין השאר, על-ידי הבדלה חיצונית בינינו. כשאדם מזהה מישהו שנראה שונה ממנו מבחינה חיצונית, הוא בדרך כלל גם שומר מרחק מבחינה נפשית. אדם נוטה להדבק בדומה ולהתרחק מהשונה. משום כך מזהירה התורה שגם מבחינה חיצונית עלינו להיות שונים משאר האומות: במלבושנו, בתספורתנו ובמעשינו. מתוך הבדלים חיצוניים אלו יהיה קל לנו יותר להבדל מהם גם במחשבתנו ובאמונתנו.

יש להעיר שאין זה אומר שאנו צריכים להיות שונים מהאומות בכל, אלא דוקא בדברים המיוחדים לאומות כבגד מסויים או אופן תספורת מיוחד. בדברים שאין בהם שום יחודיות אין איסור לנהוג באותו אופן. איננו צריכים להיות משונים, אלא נבדלים. ההבדל צריך לבוא לידי ביטוי רק במקום בו מנהג הגויים נובע מסיבה תרבותית וכדומה, אך אם יש בו טעם של ממש כגון סוג בגד המגן מפני הקור, ודאי שאין איסור ללבושו.

הרחבות

• נטיות הנפש של העמים

אין הולכין בחקות הגויים ולא מדמין להם. הרמב"ם מבאר שישאל הם עם מיוחד לה'. נפשם של ישראל שונה מנפשות הגוים וזהו גם הטעם לאיסור ההליכה בדרכי האמורי. וכמו שמבאר הרב קוק: "ההבדלים שבין העמים, מוגדרים הם על פי שני דרכים: דרך אחד הוא (הפן החיובי), שכל עם יש לו נטיות מיוחדות וסגולות מיוחדות להלך רוחו, שעושות רושם בכל מהלכי חייו, בכל מנהגיו, נימוסיו ודעותיו. ויש ('הדרך השני', הפן השלילי) מה שבתכונת עם זה ואינו כלל בעם אחר. על כן, נמצא לפעמים, דברים שהם מועילים ומרבים להיטיב בעם אחד, ואם יוקחו אצל עם אחר ירבו קלקלה והריסה. על כן, צריכה ומוטבעת היא גם כן, כל אומה, לשמור על צביונה, ולהקפיד על מהלך חייה, שלא יכנסו בקרבה יותר מדאי נטישות (ענפים מתפשטים) זרות שיהפכו לה לרועץ. ויותר ממה שכל העמים צריכים להקפיד על כך, צריכים ישראל להקפיד על זה, מפני שהצביון הפנימי הנאצל מנטיית החפץ של הקבלת (התאמת) האורה האלהית, וכל סדרי החיים הנאותים לה, על פי כל התקנות וכל חזיון הרוח על האלהים, העולם, האדם, והחברה, הם מיוחדים בקרבה באופן מרושם ומצויין, מה שאין דוגמתו בכל עם וגוי" [עין איה שבת ב, ו, צו].

פרק אחד עשר

חוקות הגויים ומיני ניוחש וכישוף

חובת השונות מהגויים

א, אין הולכין בחקות הגויים ולא מדמין להם, לא במלבוש ולא בשער וכיוצא בהן, שנאמר: "ולא תלכו בחקות הגוי" (ויקרא כג, ו) ונאמר: "ובחקותיהם לא תלכו" (שם יח, ג), ונאמר: "השמר לך פן תנקש אחריהם" (דברים יב, ל) - הכל בענין אחד הוא מזוהר: שלא ידמה להם, אלא יהיה הישראלי מְבַדֵּל מֵהֶם וְיָדוּעַ בְּמַלְבוּשׁוֹ וּבְשֵׂאָר מַעֲשָׂיו, כְּמוֹ שֶׁהוּא מְבַדֵּל מֵהֶם בְּמַדְעוֹ וּבְדַעוֹתָיו. וכן הוא אומר: "ואבדל אתכם מן העמים" (ויקרא כג, ו).

א, לא ילבש במלבוש המיוחד להן, ולא יגדל ציצית, כמו ציצית ראשם, ולא יגלח מן הצדדין ויניח השער באמצע כמו שהן עושין, וזה הנקרא 'בלורית', ולא יגלח השער מפנגד פניו מאזן לאזן ויניח הפרע מלאחריו קדרך שהן עושין, ולא יבנה מקומות כפנין היכלות שלעבודה זרה כדי שיכנסו בהן רבים כמו שהן עושין. וכל העושה אחת מאלו וכיוצא בהן - לוקה.

ב גוי שהיה מסתפר מישראל - פיון שהגיע קרוב לבלוריתו שלש אצבעות לכל רוח, שומט את ידו. ג' ישראל שהיה קרוב למלכותו וצריך לישב לפני מלכיהם, והיה לו גנאי למי שלא ידמה להם - הרי זה מתר ללבש פמלבושים שלהם ויגלח כנגד פניו קדרך שהן עושין.

אין הולכין בחקות הגויים - מנהגי הגויים. ואין הכוונה לכל דבר, כמו כלי אכילה בסכ"ם וכיוצא בזה או לבישת מכנסיים, שהעולם כמנהגו נוהג, אלא למנהגים שיש להם משמעות גותית, כגון תספורת או לבוש המבטאים תפיסת חיים הרחוקה מתפיסת התורה. **תנקש** - תיאחו ותילכד (דעת מקרא). **במדעו** - שהם ידיעת ה', ייחודו ואהבתו, שנתבארו בהלכות יסודי התורה, שהוא שם כללי להשקפות ועקרונות האמונה היהודית. **בדעותיו** - באופיו, בהתנהגותו ובהכרתו (למושג בהרחבה ראה הקדמה להלכות דעות). **לא יגדל ציצית** - לא יצמיח קווצת שער. ואפשר שהמילה "יגדל" משמעה "יקשור" או "פתול", כמשמעות המילה 'גדילים' (י). **השער מפנגד פניו** - השער שבקדמת הראש. **הפרע** - שער הראש. **מקומות כפנין היכלות** - בארכיטקטורה המיוחדת להיכלות עבודה זרה. **מסתפר מישראל** - אצל ספר יהודי. **שלש אצבעות** - כ-6 ס"מ. **שומט** - מסלק, כדי שלא יספר אותו לשם עבודה זרה. **קרוב למלכות** - "כדי שיגן על ישראל אצלם" (שו"ת רמד). **ללבש פמלבושים שלהם** - ונמצא שהלבוש הוא מדי השלטון ולא מדי עבודה זרה, ואינו נלבש כדי להידמות להם אלא לפי שעה ולצורך שליחות ציבורית (י:ק).